

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI-ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Ára évenyre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasás sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj. Elkészítés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek. A „nyitott”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepcsa, STEIN J. könyvkerekedése.

Gróf Mikó Imre ő nmgának az enyedi főtanodában mondott beszéde.

Tisztelt gyülekezet!

Ez ünnepély egyházunk és köznevelésünk történelmének egy nevezetes mozzanatát jelöli meg, s arról tesz világos tanúbizonyságot, hogy a nagyenyedi kollegium új életre támadása hála Istennek bevégzett tény! Elpusztítottván 1848-ban e nemes város, elpusztult vele együtt kollegiumunk is, épületeink romba dőltek, tanáraink szétfutottak, ifjuságunk feloszlott, békés polgárok hajlékai s e tudományok szentelt falak halotti kriptákká változtak, melyekben hitfelekezettünkkel „hazánkkel együtt a civilizatio és tudomány gyászolt. Lelket megrendítőek voltak e romok és e hallgatás. ... S midőn egyházi főtanácsunk ismételt folyamodása következtében hitfelekezettünk tanintézetében a tanítás elkezdhetése a cs. kir. ministeriumtól engedélyezve lön, 1850. május 15-én kelt 4195 számú ministeri rendelet alapján, az erdélyi cs. k. polgári és katonai kormányzó ugyanazon év aug. 13-ról 18,677/C.M.G. számú átiratában kollegiumunkra nézve im ez intézkedést tette.

„Azon általános engedély alól, hogy az erdélyi reformatusok tanintézetében a tanítások a legközelebbi évben megkezdhetetnek, kiviszem a nagyenyedi kollegiumot, a hol csak egy elemi iskola megnyitását engedem meg, kizárván minden oly osztályt, mely gymnasiumi vagy latin grammatikai iskola jellemét viselnie magán.”

Ez átirat tovább így szól: „A tölem megnyitattni engedélyezett három u. m. marosvásárhelyi, udvarhelyi és kolozsvári theologiai tanintézetnek egy helyt — felteszem Kolozsvárt — egyesítése előttem nagyon kíváncsnak látszik, s ámbár nem érzem magam hivatottnak erre nézve parancsolólag fellépni: mindazáltal kötelességemnek tartom ez ügyet a főtanács megfontolásába sürgetőleg ajánlani, s kérem az ebben hozandó határozat velem közlését.”

A fentírtott közpustulással mellett, eme — főiskolánkra nézve mostoha — rendeletek következtése lett az, hogy nemcsak a régebben N.-Enyeden összpontosított megátalozott papnöveldének főiskolánk költségén, máshelyt kelle ideiglenesen létesülnie, de az is: hogy századokon át fenállott jó birt, nevű kollegiumunk — szinte fáj kimondanom — elemi iskolává törpült.

Szomorú idők szomorú tanúbizonysága! S egy új gyásznap Erdély míveltség-történetében! Bethlen Gábor a legnagyobb erdélyi fejedelem s az ország rendei 1622-ben alapították ezt előbb Gyula-Fehérvárra, a fejedelmi székhelyre, törvényezikben erősítették s fényesen ajándékozták meg, neki adván „Enyedmezővárosát, a királyi haszonvételekkel, taxákkal és dézmával együtt, Miriszló, Fel-Enyed, Musna, Décsé, körültekő falvakat, a hidasí, besenyői és beningfalvi részjóságokkal, Debreczenváros 2000 forint taxáját, a tokai szőlőhegyekben a Hétszöllő nevű 9000 m. forintra becsült szőlőt, egy 9000 tallérba becsült diszermet, s készpénzben 20,000 forint tőkét, valamint az épülő félben levő kollegium bevégtzésére 6,000 m. forintot”; az ország legrazabb pontjára kívánták alapítani; Bisterfeldet, Alstedint és Piscatort, három európai hírt tudóst hívtak meg a külföldről a főbb tanszerekre, számukra egyenkint 1000 forintot — akkorban ballatlan fizetést — rendelték, szóval, azt akarták, hogy Erdélynek is legyen egy akadémia rangján álló főiskolája!

Az építés befejezése I. Rákóczi Györgyre maradt, ki azt erős taksórkossági hajlama daczára, nem csak folytatta, de az utolsó követ önkézzel tette falba. Az ország rendei a Bethlen-alapítványt megerősítették, s a kollegiumot 1630—31-ben új kedvezményekben részesítették.

II. Rákóczi György a híres apácái Csere Jánost, kinek csak a minap felfedezett nyomtatott logikája tudósainknak oly nagy örömet szerzett, 1650-ben maga küldötte a kollegium akadémikára, ki aztán ezen kollegiumban s később a kolozsváriban alkalmaztatott. I. Apafi Mihály részint azért, hogy Fehérvár és a kollegium 1658-ban a tatárok által el lön pusztítva, s az ifjuság megmaradt része ez évtől fogva 1664-ig Kolozsvárra, az e közben odarendelt Apácáihoz ment át, részint pedig az iránti előgondoskodás tekintetéből, hogy ha a fejedelmi székre más vallású választatnék, ebből vallásközönségünk veszélye ne háromoljon: ezen kollegiumot 1664-ben N.-Enyedre költöztette át, megvévén a várkapujával át ellenében fekvő új nevezett Várad-féle házát s azt iskolává alakíttatván.

És az óta főiskolánk, a hon viszontagságai között is folyvást gyarapodott, míg 1704-ben a Rákóczi-zavar Erdélybe is átcsapván, s Toroczka János felkelő vezér egy német táborbeli Enyeden elfogott kémet megcsónkíttatván: visszatorlásul Rabutin tábornok B. Tiege szászsebesi fészhárvári csapatvezér által Enyedvárosát Virágvasárnapján reggeli 8 órakor elpusztíttatta. Engesztelő követségbe egyik éppen a tisztas Parizpápai ment, de nem lön foganata: város és kollegium tűz martaléka lett, nőken és gyermekeken kívül senkinek nem kedveztek, menekülni akarók közül 200-nál többet öltek le, kik között 18 tanuló volt, s e feltől számtalan sebesült meg.

Az erre következett évek, a bujdosás és nyomorúság évei voltak 1709-ig. Tanároknak és tanítványoknak nem volt bátoraság lakásuk; félig összeomlott falakra, megégett gerendákra magok a tanulók raktak szalmafedelet, s bonyo-

lítottak maguknak kunyhókat. ... Itt sem nyughattak, sőt a városban szerteszét széna- és szalmakazlakban keresett menedékből is kborló ellenséges csapatok üldözték ki, s erdőkre, és a thoroceikai közséklakba bujdosnak, míg a szathmári béke 1711-ben e haza és kollegium békéjét is visszaadta.

A nagy pusztulás látásából következett fájó érzés s a segélyről való gondoskodás ösztöne egyszerre ébredett fel vallásközönségünkben. De a tíz évi beháboru erejéből kifogyasztotta volt az országot. Ezért főgondnok gróf Teleki Sándor, és Parizpápai Ferencz ajánlatára az angol hitroknokhoz fordultak segedelemért, s azok részvételt fogtak fel az arra érdemes ügyet, s 60,000 forintot megaladó nagylelkű segedelmet nyújtottak. Fel lön építve a kollegium s megkezdődött újból a tanítás.

1719-ben ismét új csapás érte azt, midőn az ifjuság a városban dühöngő pestis miatt hajlékait el kelle hagyta. Juliusban távoztak el Szigeti Gyula István tanárokkal Fel-Enyedre, s ott maradtak 1820. február végeig, a mikor aztán lakhelyükre visszaköltöztek. A derék tanárral teljesedett a szentírás ama szava: „Átám! a kiket rámbiztál, egyet sem vesztettem el”; mert egykoruak feljegyzése szerint, egyetlen ifjú sem lett a járvány áldozata.

Ezután az isteni gondviselés egy századnál tovább kegyelmesen őrködött e város és kollegium felett. Az 1784-ki néplázadás vése csaknem minden érezhető baj nélkül vonult el felettük.

Utolsó és legborzasztóbb volt az 1848-ki nagy katasztrófa. ... De borítsuk erre a feledés fátyolát, s ne szakgassuk fel a bebegedni kezdett sebeket. Elég legyen erről kollegiumunkat illetőleg annyit megemlítenem, hogy ez közel másfél század szorgalmának anyagi és szellemi minden alkotását semmivé tette. ... Nagy volt e romlás, százakat, ezreket sodort el az ár, a mérték feletti szerencsétlenség egyházi életünket, nevelésügyünket éppen gyökerén támadta meg. De egyet még sem birt megingatni: a főiskolánk jövődjé iránti közbizt! És ezért ma — kollegiumunk teljes kiegészítése ünnepén — okunk van áldani a mennyei Gondviselést: ám mert a leégett hajlékot újra építi az ember, a megölettek magzataikban tovább élnek, de a kibalt önbizalmat, a férfiak egy jobb sors iránti elvesztett hitét, vissza nem adja többé semmi hatalom!

Ezek szerint, harmadfél század alatt harmadszor érte, s dulta fel a kollegiumot a háboru tüze, egyszer a pestis lizte ki lakóit; először hat évi bujdosás után tért vissza, de nem ősi helyére; másodszor öt évig szerte szét, harmadszor nyolcz hónapig egy kis faluban tartzkodott, s most utoljára tizenkét hosszú év kívántott arra, hogy főiskolánkat — ha anyagilag még nem is — de szellemileg teljesen kiegészítse szemléltessük.

E sokszori és nagy csapásokban némileg vizsgálató körülmény az: miként kollegiumunk szükségessége annyira el volt ismerve, hogy fejedelmek és országnagyok s vallásunk más buzgóbb hívei vetélkedve siettek mindig főiskolánk önhibáján kívül kapott sebei begyógyítására s régi karba visszaállítására. De másfelől e csapásokban azon nagy tanúság, Istennek az iránti világos ujjmutatása rejlik, hogy azoknak, kik e kollegium sorsát intézik s az ifjuságnak nevelésére befolyanak, a hazafiságot, mérsékeltiséggel, a tudást, ovatossággal, a vallás és nemzeti érdekek iránti fogékony-ságot eszélyességgel kell mulhatatlan párosítani.

Hogy a legutolsó s legnagyobb csapásból oly későn tuda e kollegium felüldülni, az előírtintt rendeleten kívül azon téves nézetből is következett, mivel sokan azt hitték, hogy a jelenkor bármily igényét e kollegium dícső alapítójának szándékával ellenkezőleg kielégíteni lehetséges és szabad.

De ama rendelettel az idő úgy bánt, mint annak szerzői akartak banni a haza egy jeles tanintézetével. Vallásközönségünk egyházi főtanácsa pedig — bárelante Kolozsvárt akarta az ideiglenesen ott felállított papnöveldét megállandósítani, mindazáltal közszinaitaink s hitfeleink tulnyomó többsége tágitatlan sürgetésére átlátta, hogy annak, nagyenyedi főiskolának alapítványából, csak is ezen főiskola mellett kell és lehet véglegesen létesülnie.

És ez nem is lehet másképen. Nekem legalább távol van lelkemtől annak csak meggondolása is, hogy bármily alapítványt nem az alapítók akarata szerint birni és használni lehessen. Nektünk ama dícső végakarátat tisztelni kell, nem bolygatni alapítványozási buzgalomunkat, követni, nem céljaikkal ellenkezőleg magyarázni; oda, a hová a közszükség ne talán kívánna, magunknak kell alapítani új tanintézetet, a létezőket, a már megalapítottakat pedig az alapítók szándéka és intézkedése szellemében lelkiismeretesen fentartani.

E nézetnek hódolt a mltsz egyházi főtanács akkor, a midőn ezen harmadfél századig fenállott tanító és nevelő intézetünket régi virágzó állapotára ismét visszahelyezendő, hitfelekezettünk papnöveldéjét állandólag ide áttétetni meghatározta. Teljék el szívünk hálával a mennyei gondviselés iránt, hogy kollegiumunknak ez újéletre támadását, mit e ns város, vallásközönségünk, sőt maga a haza ohajtott, megértünk engedte. Mondjunk köszönetet a m. egyházi főtanácsnak és szent zsinatunknak, melyek e kollegium itt létehez fűződő vallási, tudományi és nemzeti érdekeinknek ezáltal a legnagyobb szolgálatot tették.

Részemről szerencsének tartom magamat, hogy mint e kollegium főgondnoka, ez intézkedéseknek tolmácsa, a

papnöveldének ideiglenes helyéről a tudomány ezen szent hajlékaiba hivatalos bevezetője és felavatója, s az ujjonnan választott tanár uraknak beigtatója lehetek. S a midőn ezt teszem és e nemes ifjuságot új tanárai atyai szeretetébe s lelkiismeretes gondviselésébe ajánlom, el nem mulaszthatom egyszersmind azt is, hogy mindkettőhöz egy szives figyelemzett szót ne intézzek. Ti ifjak! a haza reményvirágai vagytok; ezen kollegium a ti virágházatok, tanáraitok tudományos szelleme azon erkölcsi napengár, mely melegít, ápol, fejleszt és érlel titeket; azon legyetek, hogy egykor izletes gyümölcsökké váljatok. Az élet rövid, a tudós mezeje széles; használjátok hát szorgalmasan a gyorsan tűnő, visszahozhatlan időt. Őrizzitek meg híven lelketek épségét, erkölcsötök tisztaságát. Legyetek szerények, engedelmesek. S önök, ujjonnan választott tisztelt tanár urak, — nem kétem — teljes mértékben érzik azt, hogy e haza egyik oly nevelő és tanintézte vezetőinek sorába léptek, melynek a multban fényes története, a jövőben nagy feladata van. Oh kérem, méltassák ezt figyelemre. Az atyák és anyák, a vallás és haza legdrágább kincsüket: gyermekeiket, ifjuságukat, s velük egész jövőjük sorsát tették le önök kezébe. Önöknek az atyák és anyák helyét kell pótolni, míg az ifjuság e falak között van. Azok gyanánt kell szeretniük, óvniok s megfenyíteniük őket. Ha senki más, Isten látja s a haza figyelemmel kíséri önök lépteit. Kérem, vegyék szívökre: mily szép ily nagy érdekeknek szolgálni! Sok nagy nevű és hatású férfiak álltak azon székekben, melyeket önök elfoglaltak. Töltsék be azokat híven egészen. Legyenek önök am azok dícsőségének nemcsak örökösei, de egyszersmind folytatói. Az enyedi kollegium a mai nap új pályát kezd; legyen az hosszú, legyen a házára, a tudományra és vallásunkra árasztandó erkölcsi hasznai által dícső! Növekedjék folyvást ifjuságának s tanárainak száma, szellemi értéke s jó híre neve. Ne zavarja meg e békés szellemi munkásság szövetségeseit semmi nemű csapás. A tudomány ezen csarnokainak megújulása s megnépszerűsége segítse Fénikszként kelni ki hamvaiból e sokat szenvedett várost, segítse viszont magukat jölbíró polgárokkal benépsedni házait; legyenek vidám csevegéstől zajosak hallgatag utcaí. A közelmúlt idők halálos sebeket ejtettek e városon és kollegiumon. A seb gyógyulni kezd, üdülő félben van a test. De egy tökéletes egészségi állapot előidézése még idő, s azoknak, kiknek ezt eszközölni kötelességek, folytonos hü gondoskodása s eszélyes ébersége szükséges. Ez nagy felelősséget tesz mindkettő ügyének vezetőire. Méltányolják ezt önök, méltányoljuk mindnyáján, kiknek e város és kollegium ügyeire befolyásunk van. Tegyük fogadást, hogy hazánkhoz, nemzetünkhez, vallásunkhoz hívek s kötelességtisztelők, de egyszersmind mások iránt türelmesek, előkezenyek leszünk. ... Isten! segits jó feltételünkben, s vedd oltalmadba e várost és feltámadott kollegiumunkat!

Titkári jelentés

az erdélyi muzeum-egylet november 24-én tartott közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Bocsánatot kérek, hogy jelentésemet olyas valaminek elmondásán kezdem, a mit egy is mindenki tud, tudniillik azzal, hogy én most nem a magam, hanem az igazgató választmány személyében szólok a tisztelt közgyűléshez. Szükséges volt ezt elmondanom, azért, hogy a tisztelt egyetageg tagok szavaimat, jelentéseimet, megjegyzéseimet ne vegyék egyéni nézetek kifolyásának, a melyekben lehetnek személyes és személyre vonatkozó indokok és czélok; hanem emlékezzenek meg minden szavamról, hogy kötelességemmel teszi az egylet törvénykönyve a választmány évi munkálkodásáról való jelentéstételt a közgyűlésen, és valamint a pénztárnok a maga számadásában nem a maga bevételeiről és kiadásairól ad számot, úgy én sem jelentem azt, a mit én tettem, és a mivel én indokoltam magamban azt, a tette-met, hanem elmondom azt, a mit a választmány tett, és a hol indokolni fogom e tetteket, az indok nem az én, hanem a választmány indoka.

A választmány teendője az alapszabály 41. §-ke értelmében egy közgyűléstől a másikig az egylet ügyeit intézni. Az egylet ügyei pedig kétféleképpen, úgy mint gazdaságiak és tudományosok, hogy rend legyen e jelentésben, nézzük előbb a gazdasági ügyeket.

A gazdasági ügyek közt első helyen áll kétségkívül a pénz, és így természetesen a pénzügyről való jelentés nyitja meg a jelentések sorát. Erre nézve kérem a jelenlevő tisztelt egyletageg tagokat, sziveskedjenek az alatt, hogy a következőket fel fogom olvasni, figyelemmel kísérrni a kezökben levő kinyomott pénztárkimutatást, és meggyőződni az elősorolándó adatok helyes voltáról.

A mi legelőbb is az egylet vagyoni állását illeti, annak állapota 1861 elején ki van mutatva az 1861-ki bevételek első során, mint pénztármaradék. Ha valaki azt a fáradságot venné magának, hogy a kijelölt soron egyenkint álló és részint pengő pénzben, részint osztrák értékben kifejezett összeget mind osztrák értékre változtatná és azután összeadná, összegtől nyerne 103 db aranyat és 160,773 ft 30²/₃ krt oszt. értékben, a mely összegbe bele levén foglalta 4521 ft 94²/₃ krt. készpénzkészlet, a mely nem tartozik az elkölthetetlen tőkéhez, ha ez összeget kivonjuk, előáll az egyleti alapitőke akkori tiszta állapota, a mely teszem

103 db aranyat és 156,251 frt 36 krt osztrák értékben, a mely részint állam-részint magánkötelezvényekben megvolt.

Ezzel szemben az 1862-ki bevételek első során álló pénztámaradék 1862. januarius 1-jén kimutatja az egyet vagyoni állását 1861 végén és a fenebbi mód szerint összeadva teszen 139 db aranyat és 174,996 frt 13 1/2 krt oszt. értékben, a melyből mint fenebbi kovonván a 2521 ft 62 1/2 krnyi készpénzkészletet, marad állam- és magánkötelezvényekben megvolt 139 db arany és 172,474 frt 51 kr tiszta tőke, és ime jelentéseinek első ürvendentes eredménye az, hogy az egyet biztosított alapítókéje 1861. januarius 1-jétől 1862 januarius 1-jéig, tehát egy év alatt gyarapodott 36 db arannyal és 16,223 frt 15 krtal osztrák értékben.

1862. october 31-én, a mikor tudailik a t. közgyűlés eleibe terjesztendő számadást bezártuk, a pénztámaradék tett 208 db aranyat és 185,356 frt 64 1/2 krt o. értékben, a melyből leszámítva a készpénzkészletet 344 frt 63 1/2 krtban, marad az alapítóke összege 208 arany 185,012 frt 1 kr o. é., a melyből, ha az 1862 elején megvolt alapítóket 182,474 ft és 51 krt levonjuk, kitünik, hogy 1862. januarius 1-től 1862. october végéig az alapítóke gyarapodott 12,587 frt 50 krtal, nem számítva az aranyban meglevő tartalék gyarapodását.

Nem lehet e jelentésnek célja egy egész számadást aprólékosan előterjeszteni, az ide tartozó adatokat egy is a pénztárnoki jelentésből fogja a t. közgyűlés megérteni; de mégis tán nem lesz érdektelen a költségek egyes tételeit az előleges költségvetés tételeivel egybevetni.

Az 1861-re készített előleges költségvetés igazgatásra és kezelésre kivetett volt 400 frt, a valóságos költség tett 547 frt 77 krt, tehát 147 frt 77 krtal többet. Ez azonban nem mind a költségvetés áthágásának rovására esik. Ugyanis legelőbb kell megemlíteni, hogy ez összegből 46 frt még 1860-ra esik, és csak azért fordul elő az 1861-i költségvetés közt, mivel a kifizetés az új évbe ájtott, holott a költség valósággal még az ő évben történt, másfelől ez összeg nem annyira azt fejezi ki, a mi valósággal igazgatásra és kezelésre ment, mint inkább azt, a mi a gazda számadásába esik, és a miben igazítási és építési költségek is vannak, a melyeket azonban a számadás megzavarása nélkül külön választani már nem lehetett. Rendszeresített fizetésekre az előleges költségvetés 5408 frt, a valóságos költség csak 5332 frt volt, mivel az egyik irnok fizetése nem mindjárt az év elején kezdett folyni; állandó beruházásra ki volt vetve 500 frt, elkölt 346 frt 24 kr, a könyvtár gyarapítására ki volt vetve 1200 frt, elkelt 533 frt 12 kr, nyomtatványokra ki volt vetve 500 frt, elkelt 613 frt 10 kr, a kertmívelésre ki volt vetve 200 frt, elkelt 188 frt 90 kr, végre építésre számítottunk volt mintegy 8000 frt, de elköltöttünk 10,823 frt 98 1/2 krt, és így az összes költség, a mely 17,108 fra volt számítva, valósággal tett 19,397 frt 3 1/2 krt, túlhaladta tehát az előleges költségvetést 2289 frt 2 1/2 krtal, a mely az 1860-i pénztámaradékból fedeztetett. Ha mindamellett a gyűjtemények közvetlen gyarapítására kivetett összegek nem keltek el, az leginkább annak tulajdonítható, hogy a természeti tár számára kijelölt helyiségek még nem volt elkészítve, és annak következtében nem lehetett oly gyűjtemény gyarapítása után járni, a melyet még nem volt hová tenni; a könyvtárra nézve pedig megjegyzendő, hogy tetemes könyvvásárt ejteni, a választmány a nagy agio mellett nem látta célszerűnek, és ennél fogva tetemes összeget igénybe verő könyvvásárok, névszerint olyanok, a melyek igen becses és terjedelmes meglevő munkák kiegészítését célozzák, függőben maradtak, a választmány pedig célszerűtnekk látta az erre szánt pénzösszeget egyelőre megtartani mint egyébre elkölteni.

Egyébaránt 1861 volt az első év, a mely némileg alkalmat nyújtott, hogy valóságos költségünket egy részletezett költségvetéssel szembe tehesük; mert a mint tudva van, az 1860-i előleges költségvetés csak általánosságban volt összeállítva. Már 1862-re biztosabb alapunk volt, és ez évben a költségek egyetlen rovatában sem mentünk még ed-

dig túl az előleges költségvetés kivetésein; megtörténhetik ugyan ez is még december végeig, de remélhetjük, hogy 1863-ban már bizonyosan nem fog többé megtörténni.

Az 1862-i számadás részleteinek előadása a pénztárnoki jelentésnek levén fenntartva, pénzügyi jelentésemet itt bevégezem, és áttérek a gazdasági ügyek más ágaira.

A tavalyi közgyűlés óta lefolyt évben, a muzeum épületén és telken csaknem folytonosan folyt az építkezés. Eredménye már ma az, hogy a főépület már megnyílik gyűjteményeink számára, és noha rajta kitűn is benn is még nem egy aprólékos tatarozás hátra van, mégis valahára beelköltözhettünk; azonkívül állítottunk a muzeum kertjében egy melegházat, és az egyik virágház épületét oly formán kigazítottuk, hogy a virágházban kívül benne kertészünk számára szállást is nyertünk. Az igaz, hogy a kelet felőli második üveg ház roskadozó állapotban maradt, de mindent egyszerre nem lehetett felkarolni. A kert nagy költséget vett igénybe a lefolyt nyáron, de részint visszafizeti egy részét, részint nagyobbára unjonnan volt beállítandó, és a ki látta, milyen volt ez a kert az idej száraz nyáron, meg nem tagadhatja a helyettes igazgatótól és a kertészről a megérdemelt dícséretet. Még nyomtatványaink árulását is lehetne a gazdasági rovat alá vonni; fájdalom, erről nem sok ürvendetest tudok mondani, midőn olesósága mellett is alig kél. Hogy azonban jövőre a könyvtárust is érdekünkbe vonhasuk, helybeli könyvtáros Stein Jánossal szerződünk, és őt tévén minden kiadványaink bizománysá vá megengedjük neki, hogy magát muzeumegyleti könyvtárosnak nevezhesse, a miért ő is kötelezte magát, hogy a tőle és általa vásárlandó könyvek árából az egyetnek tetemes rabatot enged. (Vége következik).

KÜLÖNFÉLÉK.

— A jövő vasárnap a Moldva-Olábfjedelemségekben magyar egyházak alapításával akkora érdemet kivívott Czelder Márton ref. lelkes fog a farkas-utczai egyházzban szónoklatot tartani, mely alkalommal az ottani missio számára a kegyes adakozások elfogadtatnak.

(Neerolog.) Pap Mihály nyugalmazott őrnagy, maga és gyermekei Vilmos, neje Sándor Julianna és Lajos nevében, bánatos szívvel jelenti szeretett fia, illetőleg testvérök, egykor a kir. hadseregben hadnagy, később honvéd őrnagy P a p K á r o l y n a k élte 44-dik évében, negy hétéi terhes szevevé után vizkór következtében, f. hó 26-án délutáni 1 órakor történt gyászos halálát. Az idők mostohasága által megrongált ősz apa engedelmes és tisztelő fiut, a testvérek és rokonok egy gyöngéden szerető testvérét és rokonát, barátjait egy igaz lelki hű barátot, kortársait egy nemes lelki embert, a haza egy áldozatkész és szeretetben gazdag honjait visztetke el az üdvözültn. A ki a haza szűz jövője iránti reményben élt a földön, a családok e hazájából felszállt az égbe, hogy meglássa „a reménységet, mely meg nem szegényíti.” Hült tetemei november 28-án délutáni 3 órakor egy felette tartott rövid könyörgés és gyászbeszéd után letették a családi sírboltba, az őt hóval ezelőtt letett edes anyja porai mellé. Béke lengjen hantja felett!! Kézdi-Vásárhely, nov. 26. 1862.

— Mi itt a keleti Kárpátok közt a havasok aljában még mindig a legszebb ősz napok dertjét élvezük. A nap reggeltől estig teljes pompájában ragyog. Holdvilágos éjék, csillagos égboltozat, sehol egy felbő, mely szörnyen kiasszott határaitnak enyhítő nedvvel készülne megajándékozni, míg hirtapi tudósítások szerint Magyarország több helyein a hó leasett, az égnek csatornái megnyíltak, sár van és egy pesti lap újdondása ugyancsak ürvend, hogy egy ottani iparos oly mázt talált fel, melylyel a eszmat bekenve merőben megmenetik az átázástól. A mi mezei gazdáink közül hej beh sokan sohajtoznak, bár elmúlnának már ezek a szerfelett gyönyörű napok, s bár megáznának már a mi eszmatink is!

— A „P. Lloyd” bécsi levelezője szerint Erdélyben nagy érdekliséggel várják a kolozsmegegye ideiglenes bizottmány összeállítását, s hogy Kolozsmegegye magatartása kétségkívül sok tekintetben irányadólag fog hatni a többi bizottmányok jövő magatartására. A még össze nem hívott bizottmányok nemsokára egybe fognak hivatalni, mert a kancellária ohajtja, hogy Erdély ideiglenes szervezése befejeztessék. Erdélyben nagy feszültséggel várják a feliratokra adandó választ, s az elhatározó lesz a pártok magatartására stb.

— Az erdélyi országgyűlés egybehívásáról a „Lloyd” bécsi levelezője azt írja 27-éről, hogy már a határidő is ki van tűzve 1863-ki marcziusra. Mindenképen azon vannak, hogy ez időpontot megtartsák. Az országgyűlést két-három hónappal előbb hívják össze a reichsrathi ülések megnyitására, és pedig, mint levelező állítja, nem azon célból, hogy a képviselők a Reichsrathba követeket küldjenek, hanem, hogy fontos belügyi kérdéseket tárgyaljanak és azok fölött határozzanak.

— A „Pesti Hírnök” azon nevezetes hirt közli, hogy a cs. kir. pénzügyi hivatalban épp most készítettnek a met-szési rajzok a magyar koronázási pénzek számára.

— A cs. k. pénzügyminisiterium f. é. nov. 15-kén kelt s az illető országos pénzügyi hatóságokhoz intézett hirdet-ménye szerint, Magyar, Horvát, Sztórszágokra és Erdélyre nézve a folyó 1862-dik évi természeti dohánylevelek beváltási árait legnagyobb részben tetemesen felemelni jónak találta. Az idézett pénzügyminisiteri hirdetmény tartalma szerint, azon körülmény, hogy az idei dohánytermesztés kevésbé ütött ki kedvezőleg s az ezáltal előidézett azon szűkségesség, hogy a termesztők, kik a folyó évre előre meghatározott beváltási árat által az ezen gazdasági ágra fordított erőnek és kiadásoknak elegendő megjutalmazását nem találhaták, a dohánytermesztés folytatására és tökéle-tésítésére lehetőleg buzdítsanak a végre az, hogy a dohány ára a világpiaczn is általánosan felszállt — azon méltányos eljárásra indíták a cs. kir. pénzügyminisiteriumot, miszerint azon beváltási árat, melyek a folyó évi mártius 31-én 1331. szám alatt kelt intézvénnyel már 1862-, 1863- és 1864-re előre kijelöltettek, az idei termésre nézve hatá-lyon kívül tétessenek, s ezen árat legnagyobb részben felemeltessenek, ezen intézmény többi határozmányai érvényben hagyatván. Ennek folytán az illető árszabály szerint, — mely valósztintleg legközelebb köztudomásra fogjuttatni — közonséges dohánylevelek mázsája, és pedig a debreczeni, szamosbáti, szulokti, károlyi, szegedi, tiszai-muskotály fajta s kerti közonséges levelekből 2 frt 50 krtól — az osztá-lyokhoz képest — 13 frt 50 krig; pécsi levelekből 2 frt 50 krtól — 11 frt 50 krig; mindennemű szivartakaró levelek mázsája 16 frtől — 23 frtig; kerti levelek mázsája, és pe-dig cetneki kerti levelekből 2 frt 50 krtól — 21 forintig; faddi, véki, ó-gyalai, debri, lettingi s erdélyi levelekből 2 frt 50 krtól — 16 forintig; keszegfalvai, jánosbázi, bán-sági, fibisi, nagydorogi stb. levelekből 2 frt 50 krtól — 16 frtig váltataknak be. Végül a debreczeni állomásbeli legfimo-mabb pipázó dohány mázsája 14 forintért vétetik meg, s ugyanezen ár adatik a pipázni való finom dohányért, vagy szivargöngyöl alkalmas kiválogatott muskotály levelekért is. Ha a dohány-csomag nem dohánnyal, hanem szalmával vagy fonallal van összekötve, akkor mázsájáért az osztá-lyokhoz képest 50 krtal kevesebb adatik.

— Dekner Sároka hegedű művésznő e héten Kolozs-várra érkezik. Pesten, Zágárbán, Temesvárt s több váro-sokban adott hangversenyeket, és a lapok nagy méltánylat-tal nyilatkoznak róla.

— A „Botschafter” gunyolódik a magyarokkal, hogy milyen gunyt fűtek azok s tán üznek ma is a „német cultura”-val, s mégis most némely magyar urak nem restel-tek éppen a „Deutsche Culturverein”-nal lépni szerződésre, hogy az állítsa elő a nagy-várad-bodjai vaspályához szük-séges nyolczvanmilliót. Tadjá igen jól a „Botschafter”, hogy minő neve az a „Deutsche Cultur”-nak, mely magát a ma-gyarok előtt oly neveltségessé és gyűlöletessé tette. Ezért

TÁRCZA. AZ ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

A hölgynek nines alkalmá annyira kitün-tetni magát. De vessétek reményeiteket az Istenben, s ha e reményekben csalódnoktoll kell, keresetek vigasztalásokat megint az Istennél. Ő soha sem hagyja el azokat, a kik benne bíznak. De edes fiam, az álmok mellett ne feledkezz meg a komor valóról. Gróf Hallayné hatalmason és sebesen viszi át a törvényszékeken ellenünk folyó pörét. Minden elhalasztott áru újabb veszélyt hoz-hat reánk. Siess Ronatájra, megkísérténi a kibékülést Zováthy Andrásnál.

— Igazod van anyám, az élet int, hogy el ne merülhessek az ábrándokba. Holnap indulok a thea-néikéhez.

Mielőtt regényünk eseményeinek elő-adásában tovább haladnánk, habár a meg-állapodás nem kedves az olvasó előtt, el kell itt mondanunk, a családi összeköttetések ismertetésé végett, némely előzményeket.

A mint említve volt, a Hallay grófok és Zováthyak közt egy rémregével összekötött nőhozományos pör folyt. A követelés ötszáz-szer ezüst huszas, melynek felét Zováthy Rinaldnak, s testvéreinek Andrásnak és So-fienak; a másik felét Zováthy Gerőnek, s atyja testvére leányára szállott örökösének kellett volna visszafizetniük. Így Zováthy Gáborekat a követelés egy negyedrésze fe-nyegette, mely akkori pénzértékben szinte

42 ezer forintba ment. E családnak alig volt felannyit erő birtoka, s így a tönkretűtás kikerülhetlen volt a pör elvisezése esetében.

Zováthy Rinald Kolozsvárott nevedekett, valamint testvére, minthogy atyjuk a kor-mányszéknél tanácsos volt és nagy tekintélyben állott. Itt sikerült Rinaldnak barát-ságot kötni a kissé nőies kedélyű gr. Hallay Szilárdal. A pör ez időben hallgatott, s így a családi gyűlölet a fiatalabb nemzedéknél meg volt szakadva. Gróf Hallay megszerette s nőül vette Rinald testvérét Sofiét, s így ez ágra nézve az ősi pör mérge ki lön olva.

A mennyire nem válogathatott gr. Hallay Szilárd a nők közt, annyira el volt kényez-tetve feltűnő kellemei miatt nővére, gróf Hallay Marie.

Ő kora legszebb hölgyének tartatott. És azon időkben nem divatozván a váltótörvé-nyek, valamely család anyagi sorsát a szer-int mérték, a mekkora uradalom jövedelme felett rendelkeztek. Senki sem tudta mi meg-abb kamatokat, s még kevesebb ember tudhatta azt, hány hitelező-intézetet némit el még a kamat követelésekre nézve is egy-egy eladósodott nagy ur tekintélye? A bukás ör-vényének, melynél most sok hatalmas csa-ládunk szédeleg, az adósságos törvények engedékenységeben, s a tekintélyeknek a hitelező-intézetek fölötti nagyhatalmában rej-lők forrása. Hatalmas volt a gróf Hallay csa-lád is, s fényes udvart tartott s minthogy senki sem jelent meg azon időben az ille-tékek miatt rendbeszedni az elhunytak activ és passiv hagyományait, senki sem is tudta, hogy a csak most elhunyt ag Hallay gróf özvegye s gyermekei minő terhekkal vették

át ama fényes uradalmokat, s azon fényes háztartást? Ők jobbadán Bécsben, Párisban költék atyják vagyonát, gazdagitának idegen népeket a haza pénzével; s ki tudta azt, hogy idegen örömeikért és élvezetekért meny-nyire szegényíték el a késő unokáikat?

A ház fényben, nagy vagyon hírében ál-lott, midőn Erdély csillaga, gr. Hallay Marie föllépett a szalonokban. Mindenki tömjénezte őt; de mekkora volt az anya megdöbbenése, midőn tudomására jött, hogy leánya szíve választott.

Egy szép férfiú tűnt fel a magasabb kö-rökben. Ha megragadta ő a nők figyelmét, ne csodálkozzunk azon. A magyar királyi testőrségben ezen déledeg nemzet legszebb fiait nyervehettek csak helyet, s e fiak közt legszebbnek tartották Zováthy Andrást.

Midőn szolgálatába unva haza jött, meg-jelenése a főbb körökben valódi izgultságot okozott. Az udvar körében, hol legszebb napjait élte, mindazon társalgási könnyűsé-get és kellemet elsajátítá, mely valamely férfút a nők előtt kiválólag ajánlatossá te-het. Jól tudják, a kik emlékeznek a magyar gárdistákra, mily szép gyerekek voltak ők, s mennyire gyakoroltaták velők a táncot, lovaglast, s mennyire művelték kedélyüket, módjukat az udvari bálok s az udvart álta-lában környező fényes társaságok? A ma-gyar dynastia, mely a német nagyság és műveltség tűzpontját képezte, s mely által-ban inkább békés jellemű, mintsem harczási vala s éppen ezért nem igen teremtett új tekintélyeket, melyek nyers erényeikkel s szokásaikkal némileg alakították át a felsőbb műveltséget; de támaszkodott az aristocra-tiára, mely az ő lovakból hozta le ud-

varias szokásait; ez udvar tagadhatlanul, habár irányadó nem volt az európai salo-néletben, de szilárd fészke volt az ő aris-tocraticus szokásoknak, műveltségnek és ildomnak, s gárdistáink rendszerint kitűnő társasági hajlékonyságot hoztak haza ma-gukkal az udvartól.

De ne tagadjuk meg, hogyha e finom külmáz hatással volt társasköri finomodásunkra, mely Erdély műveltebb rétegein s főképp nővilágban ma is észlelhető, de több-nyire eltemette az egyest. E fiatalok dressi-rozva voltak az udvar mulatására, ők voltak a herczegnők s miniszterök kirendelt tán-czosai amaz üvegteremben, hol az udvar mulat, s hol a fehér harisnya, csattos cipő és fekete frakk alatt elfeledi a magyar szív is magyarul dobogni, s megfelelni a pardu-cz-kacagánynak s aranyozott mentének, me-lyet a diadalutnemepeleken oly kitűnő ma-gyar testőrök viseltek. Szívök, ha nem éppen mindnyájoknak, de többeknek közöttük elhült a hazától, melynek fővárosa utczái hasonló-k az elhagyott patkamederhez, melynek egyet-len mulató helye a színház, ott is csak kő-bortársaságok működnek, küzdve az élettel és sorssal, mely sovány mulatságaival kép-telen megfelelni a legmagasabb társaságokban megszokott élvezetek vágyainak. Az udvar fénye, a bájoló olasz énekesnők, a gyönyörű spanyol tánczosnők lebegtek előttük és ujja-teremtheték e vajjon izlésük szerint e sze-gény hazát? Oh nem, ők többnyire nemcsak felülletes élvezetekhez szokott szívvél, de üres erszénnyel is tértek vissza hazájukba s rendszeren nyomukban jött az executio, mely elől egy-egy szerencsés házassággal, ha me-nekedhetek. (Folytatjuk.)

zölai, hogy a nagy nemzeti ezélok eléressenek; de a kien-
gesztelés semmiesetre sem foglaltatta magában a kormány-
tevékenységre való lemondást. Midőn Garibaldi felül akart emel-
kedni a törvényeken, sikra kellett szállni ellene. Ratazzi azt
hiszi, hogy ő nagy szolgálatot tett az országnak, midőn
Európa előtt bebizonyította, hogy Olaszországban a kormány
tud győzedelmeskedni a forradalom fölött. Beszélte a déli
hadserg beolvasztásáról, a Societe emancipatrice feloszlata-
sáról, s czáfolta az ellenséges vádakokat. Beszéde helyesléssel
fogadtattott.

A nov. 27-i egész ülést Ratazzinak tegnapi beszédében
a követekre tett személyes vonatkozásai foglalták el. Nio-
tera újból felemlítette a Ratazzi által a baloldalnak tett ígé-
reteket. A Lamarmora által Nápolyban elfogott követek,
Fabricei, Mordini és Chiarini azt állítják, hogy Garibaldival
nem dolgoztak egy kézre s nem bírták el. Kijelentik,
hogy a kabinetkérdésben a szavazástól tartózkodni fognak.

Nápoly, nov. 22. A múlt napokban vérlázító gaztet-
tet követtek el a rablók Capitanatában. Egy rablócsorda
Basilece faluban 16 ifjú parasztleányt rabolt és hurcolt el
magával, a szerencsétlen szülők és rokonok rimázkodásai, s
a leányok kétségbeesett önvédelme dacára. Nyíltan az ut-
czán tettek erőszakot a szerencsétlen áldozatokon. Az egész
ország átkozza az ily istentelenségek elédézőit.

NÉMETORSZÁG. Berlin, nov. 26. Diplomatiái kö-
rökben erősítik, hogy Poroszország a Kassalbe küldött stír-
gönyben figyelmezteti a fejedelmet mult junius hóban tett
ígéreire s azon esetre, ha a költségterv elő nem terjesz-
tetnék, további lépéseket helyez kilátásba. A „Sternzeitung“
meghazudtolja azon hírt, hogy a Kassalbe küldött hadfutár-
nak a választ 24 óra alatt ke kellene várnai.

Az egyesült országgyűlés idejéből ismeretes Beckerath
a napokban kihallgatáson volt a királynál. Szóba jött az
ország jelen helyzete. Beckerath, mint rajnavideki, különö-
sön az ottani hangulatot festette s azt mondotta, hogy ott a
nép minden rétegében rokonszenv uralkodik a követek háza
iránt; azonban könnyű lenne a kormánynak, egy kis előzé-
kenységgel a kedélyeket megnyugtani. Erre a király ki-
jelentette, hogy előzékenységről szó sem lehet. Ő felsége ez
alkalommal is ismételte azt a nyilatkozatát, hogy a hadse-
reg újra szervezését fenn akarja tartani, s politikájának ezen
irányát hiszi egyedül tövűsnek.

Kassel, nov. 27. A ministerium elboacsátatása viz-
szavonatot. Egy rendelet az elnapolt országgyűlést decem-
ber 4-re ismét összehívja.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Varsó, nov. 22.
Felkner meggyilkolása óta csend van. Az izgó párt jelen-

leg szenvedőlegesen viseli magát, csak a névtelen fenyegető
levelek vannak napirenden; a forradalmi röplapok is szor-
galmasan köröztetnek. Másfelől meg a kormány némi ked-
vezésekben részesíti a lengyel nemzetiséget: ilyen a bélyeg-
papír orosz köriratának lengyel felváltása. De nagy bot-
rányok az ujonczozási eljárás, mely a paraszt rendet kivéve,
nagyon kizsákmányolja a polgári és műveltebb felekezeti
ifjúságot; s ennek tulajdonítható, hogy tömegesen menekül
külföldre a katonának alkalmas fiataiság. A kerületi taná-
csok ezen ujonczozási rendszer ellen erőlesen tiltakoznak,
statistikai adatokkal mutatván ki, mily roppant számú ujon-
czot soroznak a lengyel királyságból az orosz hadseregbe,
s mily szörnyű kevés jó haza közülük, az is csonkán, bé-
nán. Csak az egy Roztekon kerületből 1831—1856-ig 11,000
ujoncz vitétt el, s alig jött haza közülük 400 nyomorék.
A tiltakozásban többek közt az a kívánság is nyilvánítottik,
hogy az ujonczok ne vitessenek Lengyelország határain
kívül.

GÖRÖGORSZÁG. Athen, nov. 22. A kormány vá-
lasztási programja teljes választási szabadságot biztosít. A
választásba avatkozó hivatalnokokat elbocsátással fenyegeti.
Az ideiglenes kormány ellen forradalmi oppositio kezd lábra
kapni. A hivatalvesztés és száműzetések folyvást tartanak.
A senatust nem szüntették ugyan még meg, de már a se-
natorok nem kapnak fizetést.

Ujabbak. Bécsből a „P. Lloyd“ egy újabb
értesítést hoz az erdélyi országgyűlésről mely lénye-
gesen eltér az előbbtől. E szerint éppen nem hagy-
ja háttérben a korlátnokság a reichsrath kérdését,
sőt azt állítja előtérbe. Az országgyűlés felszollitta-
tik hogy válasszon az államtanácsba, s ha vissza-
utasítja elfogják oszlatni, és azután egyenes választ-
ást rendelnek el. Ily uton kiegészítik a tavaszkor
összegyűlendő Reichsrathot, mely akkor már aztán
illetékessé válik az összbírdalom ügyeiben határozni.
Okunk van a „P. Lloyd“ ez utóbbi hírt tartani
hitelesebbnek.

Kassel, nov. 28. Biztos hír szerint a vá-
lasztófejedelem beléegyezett, hogy a rendi gyűlés
előbe három újabb, a költségvetést, a hitelintézetet
és a bebra-fuldai vasutat tárgyzó javaslat terjesz-
tessék.

Turin, nov. 28. A kamara mai ülésében
Petrinelli azt a véleményt nyilvánította, hogy ha az
olasz kormány Garibaldi vállalatát Aspromontenál el
nem nyomja, 25,000 francia szállott volna a nápo-
lyi partokon. Durandó jegyzékének erőlyes hangját
helyesli s kijelenti, hogy a miniszterium mellett fog
szavazni. A „Monarchia Nazionale“ mai számában
azt mondja, hogy a mostani vitának alkalmasint a ka-
mara feloszlátása lesz szükséges következménye.
A jelen helyzetben egy miniszter sem tudna magán
segíteni az ország interpellálása nélkül. A „Discus-
sione“ szerint az osztrák kormány jegyzéket intézett
a turini kormányhoz a mantuai határnál történt ösz-
szecsapást illetőleg. Panaszt emel az ottani folytonos
villongások miatt s az osztrák foglyok szabadon bo-
csátását kívánja.

Coburg, nov. 29. A mai „Cob. Ztg.“ leg-
biztosabb hírek alapján ellenemond az Alfréd her-
czeg görög királyllyá jelöltetéséről szóló tudósításoknak.

Páris, nov. 28. A „France“ szerint Orosz-
ország fontos ellenvetéseket tesz Alfréd herczeg ki-
jelöltése ellen. Ily értelmű közlemények érkeztek
Pétervárról Londonba.

London, nov. 28. A „Globe“ alaptalannak
nyilvánítja a francia lapok által közölt azon hírt,
mintha Anglia nagy hajóhadat összpontosítva a Py-
raeusban.

Veracruz, nov. 1. A mexikoiak nagy előké-
születeket tesznek Guebla s a főváros védelmére. A ten-
geri vihar nagy károkat okozott Veracruz és Sacrificio
hajóiban. Két francia csapatszállító gőzös hajótörést
szenvedett s sok ember esett áldozatul.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

December 1-én: Nemzeti kölcsön 82.75. 5% Metalliques
71.65. Bank-részvény 797.—. Hitel-részvény 222.—. Váltó
Londonra 121.60. Ezüst 121.25. Arany 5.84.

November 27-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar
ország 72.10. Erdélyi 69.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(745) Eladó erdő (2--3)

A KOVÁCSI határon Kolozsvártól mintegy 4 óra járásra van 1623 szál
fából álló épületnek való erdő, alatta levő tűzifával — egészben vagy részben —
eladó. Értekezhetni Hosszu-Macskáson, tulajdonos Szentiváni Lászlóval.

(453) 1/2

(11--11)

WOLFF J.

MAGYAR KIRÁLY“ czimű gyógyszerárban Kolozsvárt legutányosbb gyári áron,
és eredeti friss minőségben találtaknak:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szek-
rényekben is. Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.
Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Külföldön:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR, dr. Gölis-től Bécsben.
Valódi SEIDLITZI POR. Valód friss csukamáj olaj,
(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palaczkokban, és font számra.
Bilini szeletkék, emésztő szer. Gilisza Chokoládé és pogácsák.
STEIER FÜNEDEV, mellbetegeknek. Valódi augsburgi élet-essentia,
dr. Kiesow-tól. Ideg- és izom-essentia G. J. Engelhofertől.
Növény fog-essentia Thausig bécsi fogorvostól.

(750)

(1--3)

Kolozsvárhoz 1 és 1/2 óra járásnyira a töltött út mentiben 24 hold legjobb minéműségű
kaszálló hely 800 osztr. értékű forint kamat fejében hat évre kapható.
Ugyanott 3 kalongya réti széna található. Bővebb értesítést kaphatni a Zöldfánál a
nagy hid mellett Kolozsvárt.

(548)

2/12 1862

(6--6)

A vegy-gyógyszerészeti elvek alapján leggondosabb és biztosabban készített GYÓGYSZERES SZAPPANOK,

melyek sokszertű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok öröndetes eredményei ál-
tal jóknak bizonyultak be, következő tízenkét különböző nemei teljes biztossággal ajánlat-
hatnak szintugy az orvos uraknak, valamint a segélyt igénylő közönségnek:

darabja utasítással együtt o. é. kr.

darabja utasítással együtt o. é. kr.

Hamiblag-szappan görv. bajnál . . . 55 Kátrány-szappan, bőrhámladéknál . . . 35
Irla-szappan, idült bőrbajoknál . . . 35 Halmájzsír-szappan, aszkórnál . . . 35
Terpentin-szappan, benulásoknál . . . 35 Epe-szappan, bürisztatlanságoknál . . . 35
Benzoe-szappan, bőrkeményégnél . . . 40 Kén-szappan, bőrkütegeknél . . . 35
Kámfor-szappan, csuszos bajoknál . . . 35 Rozmárin-szappan, erősítőmosdászhoz . . . 35
Kaniblag-szappan, elévült kütegeknél . . . 45 Könlegeg-szappan keményedésnél . . . 35

Az ezen szappanokhoz mellékelte utasításokban elő vannak adva azon különböző módok,
melyek szerint ezen gyógyszerek legcélszerűbben használtatnak, valamint azon különfeleség
is, melyben a gyakorlatilag helyesnek talált szappanforma által rég bebizonyult hatásuk foko-
zatával értékük nevelthetők: mert a szappanforma az, mi nemcsak a szenvedőnek a külső
szerek használatát könnyebbiti, hanem az orvosnak is az ily szerek hatályosb s általánosb al-
kalmazását lehetővé teszi.

A gyógyszeres szappanok csak 2 1/4, obon nehézségű darabokban adatkak
el s hivatalosan letett függvényeik mindkét végükön pecséttel vannak ellátva.

Egyedüli raktár Kolozsvárt: WOLFF J. és KHUDY
J. gyógsz. uraknál. Vidéken az ösmeretes bizományos uraknál.

(749)

VIDACS ISTVÁN pesti gépgyárának kolozsvári fiók műhelyében s rak-
tárában készen kaphatók s megrendelések elfogadtatnak mindenféle gazdasági gépekre,
ugy mint Vidacs ekék, kapáló és töltető ekék, sor- s szórva vetők, szóró- és tisztító ros-
ták, kukorica morzsoló és szeeska vágó gépek.

Különösen felkéretnek a t. cz. gazda urak s földbirtokosok, megrendeléseiket a hasz-
nlati idő előtt küldenek be, hogy a szükséges anyagokat előre megkészíthesse s mindenkor
pontosan szolgálhasson. Kolozsvárt, decemberben 1862.

Baris József,

gépész, külső-monostor utca 166 sz.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelytt,
Dobray Nándornál S.-Udvarhelytt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön
kapható:

ERDÉLYI ORSZ. MUZ.-EGYL. NAPTÁRA az 1863-dik évre.

A muzeum egylet tagjainak névsorával.

Kiadja az erd. orsz. muzeum egylet igazgató választmánya.

Ára 40 kr. o. ért.

Erdélyi képes naptár 1863-dik évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Ára csak 25 kr. oszt. ért.

Gombostű Naptár.

Hölgyek számára 1863 évre. Ára 1 frt. 40.

Emich Gusztáv nagy képes Naptára. Szerkeszték Szokoly
Viktor és Vadnay Károly ára 1 ft. 40 kr.
Magyar és Erdélyországi családai képes Naptár. — ft. 80 kr.
Kertészgazdászati képes Naptár, szerkesztik B. Nyári Gyula és
Girókuti P. Ferencz 1 frt. — kr.
Bucásnszky nagy képes Naptára. — ft. 42 kr.
Protestáns képes Naptár. Szerkesztette Dr. Ballagi Mór. 40 kr.
Az Ország Tükre képes Naptár évkönyv. Szerkesztette
Balázs Sándor. 1 frt. 20 kr.
Garobonciás Diák Naptára. Számos alkalmi és alkalmatlan
képpel és képtelenséggel. — „ 80 kr.
Kiofelhauser Naptára. — „ 80 kr.
Bolond Miska Naptára. — „ 80 kr.
Kakas Márton Naptára. — „ 80 kr.